

**DIPLOMĀTISKAIS PROTOKOLS KĀ LATVIJAS VALSTS TĒLA
VEIDOŠANAS ELEMENTS
DIPLOMATIC PROTOCOL AS AN ELEMENT OF SHAPING THE
IMAGE OF THE STATE OF LATVIA**

Jolanta Probuka

Starptautiskās komunikācijas vadība, SKL3D1

probuka.j@gmail.com

***Abstract:** Subject of the study paper – Diplomatic protocol as an element of shaping the image of Latvia. Purpose of the study paper - to investigate and analyse, how the diplomatic protocol affects the shaping of the image of Latvia. Tasks are to research the theoretical stance about the application of the diplomatic protocol to the shaping the national image of Latvia. Conduct the interview with the representative of the State Protocol too clarify the importance of the diplomatic protocol in shaping the country's image. Using the survey method, clarify the views of the residents of Latvia regarding the work of Latvian diplomats and foreign affairs service and the impact thereof on the image of the country. Based on the data acquired, evaluate the obtained information, make recommendations for image development. The main obtained results - a diplomatic protocol is a very important element of shaping the country's image. The foreign Service and diplomats have an important role to play in polishing the country's image and promoting the country's global visibility.*

Atslēgas vārdi: diplomātiskais protokols, valsts tēls, publiskā diplomātija, Ārlietu dienests

Ievads

Tēmas aktualitāte: Attiecības starp valstīm kontrolē vairāki likumi, pieņemtās normas, tradīcijas, kas garantē vienlīdzību starp valstīm. Diplomātiskais protokols ir kā palīgs, kas kalpo kā vadlīnija starptautiskiem panākumiem un veiksmīgām attiecībām. Mūsdienu ārpolitikas īstenošanā arvien lielāka nozīme ir ārvalstu sabiedrības viedoklim, tādēļ aizvien nozīmīgāka un svarīgāka kļūst publiskā diplomātija, lai ar tās palīdzību būtu iespējams sasniegt ārpolitiskos mērķus.

Valsts tēla elementi atstāj ietekmi uz ikvienu – gan Latvijas iedzīvotājiem, gan arī ārvalstu tūristiem. Pētījuma rezultāti būs aktuāli ikvienam iedzīvotājam, lai saprastu valsts tēla veidošanas nozīmīgumu.

Pētījuma mērķis: izpētīt un izanalizēt kā diplomātiskais protokols ietekmē Latvijas valsts tēla veidošanu.

Pētījuma jautājums: kāda ir diplomātiskā protokola ietekme Latvijas valsts tēla veidošanā?

Pētījuma periods: 2021. gada janvāris līdz 2021. gada marts

Pētījuma uzdevumi: 1. Izpētīt teorētiskās nostādnes par diplomātiskā protokola pielietojumu valsts tēla veidošanā.

2. Veikt interviju ar Valsts protokola ekspertiem, lai noskaidrotu diplomātiskā protokola nozīmīgumu valsts tēla veidošanā.

3. Veikt aptauju, lai noskaidrotu Latvijas valsts iedzīvotāju viedokli par Latvijas diplomātu un Ārlietu dienesta darbu un tā ietekmi uz valsts tēlu.

4. Balstoties uz pētījumā iegūtajiem datiem, izvērtēt iegūto informāciju, veikt ieteikumus tēla pilnveidošanai.

Empīriskā pētījuma veikšanai tika izmantotas divas pētījumu metodes – intervija, ar kuras palīdzību autore noskaidro diplomātiskā protokola nozīmīgumu valsts tēla veidošanā. Otra pētījuma metode, kas tika izmantota, ir aptauja, ar kuras palīdzību tiek noskaidrots cilvēku viedoklis un attieksme par Latvijas diplomātu un Ārlietu dienesta darbu un tā ietekmi un valsts tēlu.

Pētījuma rezultāti darba autorei dos zināšanas par diplomātisko protokolu un valsts tēla veidošanu kopumā, kā arī dos iespēju izprast, cik nozīmīga tēla veidošana šķiet citiem Latvijas valsts iedzīvotājiem.

1. Diplomātijas jēdziena izpratne un nozīme valsts tēla veidošanā

Starptautiskas attiecības starp dažādām valstīm ir notikušas jau vairākus gadu simtus. Iesākumā netika lietots tāds jēdziens kā diplomātiskais protokols, bet neskatoties uz to, tam tomēr ir sena pagātne, kas ir atstājusi nospiedumu un iespaidu arī mūsdienu diplomātijai. Jēdziens – diplomācija, bieži vien tiek lietots, kad tiek raksturotas internacionālas attiecības, jo tas saistās ar ārpolitiku un amatpersonām, kas tajā darbojas. (Peternel, 2020: 3) Bet, lai atspēkotu šo cilvēku pieņemto viedokli, ir jāapzinās, ka diplomācija ir tikai viens no instrumentiem, kuru izmanto ārpolitikā un tās realizācijā. Tā darbojas, lai sasniegtu izvirzītos mērķus ārpolitikas nozarē un aizstāvētu valsts intereses tās īstenošanā.

Diplomācijai nav viena specifiska un konkrēta jēdziena, kuru tas paskaidrotu un viestu skaidrību arī valstu iedzīvotājiem. Definīcijas dažādas un to ir daudz, jo arī diplomācijai ir dažādi veidi, kā tā iedalās un atšķiras. Katrs no dažādajiem veidiem pieprasa arī atsevišķu pieeju, lai rezultāti tiktu sasniegti. (Altman & Shore, 2019: 16) Tomēr šīs definīcijas, kas ir dažādajiem diplomātijas veidiem, bieži vien ir tikai ar vienotu sakni, šajā gadījumā, šiem jēdzieniem ir kopīgas iezīmes un gala secinājumi, tādēļ var veikt, ka tie ir vienoti savā starpā. Piemēram, politisko sektoru pārstāv publiskās diplomātijas veids. Un tā pozicionēšana atšķirsies no kāda cita diplomātijas veida.

Pirmo reizi jēdziens lietots tiek, runājot par internacionālo informāciju un procesiem, kas ir saistīti ar kultūru. Tas notika 1965. gadā, asociējot jēdzienu ar Amerikas Savienoto Valstu ārlietām un komunikāciju internacionālajā vidē. (Cull, 2013: 77) Tomēr mūsdienās, 21. gadsimtā, diplomātijas jēdzienu lieto daudz plašākā nozīmē, līdz ar to tā nozīme, laikam ejot, ir mainījusies un mūsdienās šo jēdzienu ir krietni grūtāk definēt.

1.1. Valsts tēla veidošanas elementi

Tēls piemīt ikvienai lietai un arī vietai, jo tās ir vērtības, priekšstati, kas par to ir radušies, idejas, cilvēku apziņa. Lai veidotu pozitīvu Latvijas valsts tēlu, tā veidošanā jāpieliek ikvienam, tas attiecas gan uz latviešiem, gan arī ārvalstniekiem, jo no katra atsevišķa indivīda veidojas valsts tēls. (Gondim Mariutti, 2020: 19) Tāpat arī valsts tēls rodas no cilvēku idejām, tos radītajiem iespaidiem un priekšstatiem, kā arī asociācijām. Valsts tēls ir kā palīgīdzeklis publiskās diplomātijas īstenošanā.

Valsts tēla galvenais un primārais uzdevums ir valsts identitātes projicēšana un atspoguļošana internacionālā telpā. Latvijas Institūta mājaslapā minēts, ka valsts tēlu veido cilvēki, sabiedrība, ekonomika, infrastruktūra, politika, vēsture daba un notikumi kopumā. (Latvijas Institūts, b.g.) Katrs no šiem elementiem lieliski raksturo Latviju, jo rodas specifiskas asociācijas. Tomēr, lai izprastu, šos tēla veidošanas elementus padziļinātāk un izprastu, kādu nozīmi tie sniedz, darba autore šajā nodaļā tos apskata.

Bagātīgais kultūras mantojums, daudzveidīgās mākslas izpausmes un mūsu pašu latviešu valoda ir nacionālās atpazīstamības pamats un galvenās vērtības. (Zitmane: 2019: 4) Ar šīm lietām Latvija izceļas uz citu valstu fona. Tā kā Latvijas kultūra ir ļoti savdabīga, dažāda, spilgta un noteikti arī atmiņā paliekoša, tā labi kalpo kā valsts kultūras un tūrisma piesaistes elements. Vēsture, kas tiek atspoguļota mūsdienās, ir veidojusies pateicoties šīm vērtībām. Tā ir neatņemama sastāvdaļa, kas citām valstīm ļauj būt ieinteresētām par Latviju. Arī Latvijas daba, kas ir atzīta par vienu no zaļākajām pasaulē, veicina valsts tēla efektivitāti. Valsts ekosistēma, ekoloģija un neskartā daba ir jāatspoguļo pasaules acīs kā spēcīgs tēla veidošanas elements.

Latviešiem piemīt spēja radīt mūsdienīgus produktus, kas piesaista lielu ārvalstu iedzīvotāju interesi, kas, savukārt, Latvijai kalpo kā spēcīgs valsts tēla elements. (Ķencis, 2020: 16) Arī tehnoloģiju jomā Latvija ir diezgan spēcīga valsts, kura noteikti var būt konkurētspējīga ar citām. Ar daudzajiem latviešu izgudrojumiem, valsts var gūt lielu atpazīstamību un atvērtus ceļus turpmākajiem panākumiem un taktikām tēla veidošanai. Pateicoties izgudrojumiem, arī Latvijas ekonomika tiek celta. Un kā noslēdzošais elements - tūrisms. Šis elements ir būtisks, jo tas vecina ne tikai tēla efektivitāti un atpazīstamību, bet

arī, tāpat kā inovācijas, ceļ valsts ekonomiku. Tūrisms, kā tēla veidotājs, aktīvi popularizē kultūrtelpu, biznesa attīstību, gastronomiju un citas jomas.

Pasaulē atpazīstamais grāmatu autors V. Olinss savā grāmatā ir teicis, ka ļoti svarīgi valsts tēla veidošanā ir gan emocionālie, gan racionālie faktori. Emocionālie faktori ir tie ar kuriem cilvēki saista kādu valsti: vai cilvēki par to ir dzirdējuši; vai viņiem valsts patīk; kādi valstī ir laika apstākļi; vai izklausās, ka tur varētu būt jautri. Svarīgi ir arī racionālie faktori: vai tajā runā valodā, kuru šie cilvēki saprot; vai tur ir labas biznesa iespējas; vai valsts iedzīvotāji ir izglītoti; vai tur ir lētāk. (Olinss, 2005: 152-153) Katrs no šiem komponentiem cilvēkiem ir svarīgs. Kādam biznesa iespējas būs svarīgākais atskates punkts, kādam tūrisma iespējas valstī, taču, apkopojot informāciju, autore secina, ka visas šīs lietas cilvēkos rada gan vispārīgu priekšstatu par valsti, gan arī emocionālu priekšstatu, kas ļauj izveidot konkrētu atpazīstamības tēlu.

Valsts tēls nepastāv pats par sevi, tā efektivitāte ir jāveicina, lai tas piesaistītu ārvalstu publiku un veicinātu arī internacionālas sadarbības. Pastāv arī kritēriji, kuriem valstij ir jāatbilst, lai tā veicinātu efektīvu valsts tēla veidošanos. F. Kotlers uzsver, lai valsts tēls būtu viegli uztverams un saprotams, tam ir jābūt vienkāršam, neradot par sevi pārāk daudz dažādu tēlu, kas ārvalstu auditoriju varētu muldināt. Taču tam vienlaikus jābūt atšķirīgam un jāiekārdina dažādas auditorijas. (Kotler, G: 149-150) Šie kritēriji liecina par to, ka tēlam ir jābūt pēc iespējas reālistiskākam un tas ir jāatbilst īstenā veidā. Izdomāti fakti, atgadījumi, notikumi, darbības liks valsts tēlam grīmt neveiksmē, jo cilvēki agrāk vai vēlāk saskaras ar realitāti un tās izpausmēm. Darba autore uzskata, ka darbs pie valsts tēla veidošanas ir nebeidzams, tam ir nepieciešami lieli resursi, līdzekļi, labi izstrādāta padziļināta stratēģija, kā arī ne mazāk svarīgs ir veiksmes faktors.

1.2. Latvijas publiskās diplomātijas attīstība un potenciāls

Vēsturisko notikumu apskatā, diplomātijas izcelsme ir meklējama pavisam senā pagātnē. Sākotnēji Latvija ir bijusi pakļauta diplomātijas attīstībai no Centrāleiropas valstīm. Taču publicists R. Treijers savā grāmatā par Latvijas diplomātiju un diplomātiem atgādina, ka tieši neatkarīgās Latvijas diplomātijas sākotne meklējama apmēram gadu pirms suverēnās Republikas nodibināšanas. (Treijers, 2003: 26) Kopš tā laika, publiskā diplomātija ir ieguvusi nedaudz citādāku lomu sabiedrībā un diplomātu darbā. Darba autore secina, ka mūsdienu diplomātijai ir spēcīga ietekme uz iedzīvotājiem un tautu, jo tā spēj mainīt domāšanu un spēj ietekmēt to.

Diplomātija ir attīstījusies līdz ar starptautiskās sistēmas valstu, sabiedrību, tehnoloģiju un ideju attīstību. Tas ir bijis viens no starpvalstu attiecību veidošanas instrumentiem jau kopš pirmo valstisko veidojumu rašanās. (Kudors, 2014: 9) Autore secina, ka šāda fakta dēļ, diplomātiju visticamāk ir izmantojusi jebkura valsts vai valstisks veidojums, kam ir nepieciešamība veidot savstarpējās attiecības. Tāpat arī mūsdienu diplomātija ir radusies tieši no šo darbību attīstības rezultātiem.

Lai diplomātija attīstītos arī nākotnē un, lai neviendots stagnācija tajā, darba autore uzskata, ka diplomātiem tajā ir jāiesaistās ar vairākiem priekšnoteikumiem un funkcijām. Veicamās funkcijas zinātniskajā rakstā apraksta S. Wongs, minot, ka tās ir sekojošas: diplomātam jāpilda valsts reprezentācija, jārisina un sarunu ceļā jāvienojas par mierīgu un labvēlīgu risinājumu situācijā, kas var izraisīt konfliktu, kā arī komunikācija jāvirza tā, lai stiprinātu starpvalstu attiecības. Diplomātam ir jāsniedz padomi valsts politiskās darbības koordinēšanā citu valstu informatīvajā zonā, kā arī jārosina noderīgu kontaktu un veiksmīgas sadarbības veicināšanu ārvalstīs, nosakot piemērotāko risinājumu un rīcību dažādās situācijās. (Wong, 2020: 9) Protams, diplomātija laika gaitā ir mainījusies, tā ir piedzīvojusi gan jaunus attīstības punktus, gan arī paplašinājusies un savienojoties ar citām jomām. Tomēr tās galvenā doma un būtība par diplomātisku attiecību veidošanu starp valstīm, ir saglabājusies jau no sākotnējā laika perioda.

Mūsdienu diplomāti ir vieni no svarīgākajām personām, kas ierosina īstenot un attīstīt valsts ārpolitiku, jo tā ir tos galvenā darbības joma. Ņemot vērā, kā mūsdienu tehnoloģijas

un sazināšanas līdzekļi ir attīstījušies, ir mainījusies arī iespēja ātrā un ērtā veidā brīvi nodot un saņemt informāciju. (Mircea, 2014: 3) Šāda attīstība ir atstājusi arī nospiedumu mūsdienu āroplitiskajos sakaros, sniedzot iespēju arī ne tik attīstītām valstīm iekļauties internacionālā vidē, lai veidotu ietekmi, nodotu savu informāciju un paustu nostāju dažādos svarīgos jautājumos.

Par diplomātijas galvenajiem elementiem var uzskatīt komunikāciju un pārstāvniecību. Diplomātija attiecas uz tādu noteiktu komunikāciju, ko īsteno valstu, starptautisko institūciju un citu aktoru oficiālie pārstāvji. Turklāt komunikācija tiek īstenota atbilstoši noteiktai kārtībai, saskaņā ar Vīnes konvenciju par diplomātiskajiem sakariem. (Oelfke u.c., 2018: 87) Kopš 1961. gada, kad tika apstiprināta Vīnes konvencija par diplomātiskajiem sakariem, komunikācijas prasības ir mainījušās un komunikācijas efektivitāte ir augusi. Savukārt, otrs pamatelements – pārstāvniecība – ir attiecināms uz tādu aktoru loku, kuri īsteno komunikāciju. Pārstāvniecība ietver zināmu funkciju deleģēšanu, kad valsts vadītājs pilnvaro noteiktas personas pārstāvēt valsts intereses ārpus tās teritorijas. (Neumayer, 2018: 4) Darba autore secina, ka pārstāvniecību nevar attiecināt tikai un vienīgi uz diplomātiem, jo to ietekmē arī citas vienības, kas piedalās diplomātiskajā komunikācijā. Diplomātiskā protokola veidošanā, uzturēšanā un pilnveidošanā iesaistās vairākas valstu struktūrvienības, gan arī diplomāti kā indivīdi.

H. Kisindžers savā grāmatā izklāsta, ka diplomātiskā vide indivīdu padara par aktieri, kas reprezentē valsti, tādā veidā, kontaktā ar publiku, tas tiek atpazīts, radot konkrētas asociācijas par personu, kas pārstāv valsti vai gluži pretēji – sākumā šis diplomāts tiek asociēts kā valsts un tikai pēc tam seko šī diplomāta personība. (Kisindžers, 2001: 448) Diplomāts izplata un pārvalda informāciju, tāpēc tas ir gluži normāli, ja kādam diplomāts asociējas primāri ar pārstāvēto valsti. Arī diplomāts kā individuāla persona var veicināt valsts atpazīstamību un raisīt asociācijas ārvalstu iedzīvotājiem.

2. Situācijas analīze par Latvijas diplomātiskā protokola un valsts tēla attīstību

Valsts tēla veidošanas pamatā ir jābūt skaidrai izpratnei par to, kurp valsts virzās un ko vēlas sasniegt. Tēls veido attieksmi pret konkrēto valsti un tās piedāvājumu. Šobrīd Latvijā ir izveidojusies situācija, kad pastāv vairāki savstarpēji nesaistīti dažādu nozaru zīmoli, taču nav izveidots viens tēls. Vienota Latvijas valsts tēla neesamība būtiski ietekmē Latvijas starptautisko konkurētspēju. Salīdzinoši ar aptuveni 2008. gadu, Latvija ir veikusi progresīvu attīstību, līdz ar to, Latvijai arvien aktuālāka kļūst ideja par vienotu, spēcīgu valsts tēla koncepta izveidi. Vienots valsts tēls ir īpaši nozīmīgs Latvijas uzņēmumiem starptautiskajā tirgū, kur skaidra produkta izcelsmes vieta un pozitīvas asociācijas var pievienot vērtību uzņēmuma radītajai produkcijai un veicināt ekonomikas rotāciju. Pretējā gadījumā, tēla neesamība var samazināt uzticību un produkta vērtību.

Latvijas tēla koordinēšanu pārrauga Latvijas Institūts, kas atrodas Ārlietu ministra pārraudzībā, un kura mērķis ir Latvijas valsts pozitīvas starptautiskas atpazīstamības veicināšana, veidojot konkurētspējīgu valsts identitāti. Arī Ekonomikas ministrija ir iesaistīta Latvijas valsts tēla uzturēšanā. Tieši tāpēc, ka valsts tēla veidošanu un virzīšanu uzrauga vairākas iestādes, kuras konkrēti līdz galam tomēr nav atbildīgas par valsts tēla sekmīgu veidošanu, Latvijas tēls šķiet sadrumstalots un saraustīts, kā arī tas darbojas bez konkrētas stratēģijas, kura noteikti katrai valstij būtu jāizstrādā.

Latvijas Republikai ir 47 diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības, 37 vēstniecības, 6 pastāvīgās pārstāvniecības, 1 ģenerālkonsulāts un 2 konsulāti, 1 konsulārās nodaļas kanceleja. Savukārt, Latvijā ir 35 ārvalstu vēstniecības, 3 starptautiskās organizācijas un 5 starptautisko organizāciju pārstāvniecības, 25 goda konsulāti un 3 ģenerālkonsulāti. Latvijas Republikas goda konsuls vai ģenerālkonsuls ir persona, kurai Latvijas Republika uztic veikt reprezentējošas un konsulārās funkcijas saskaņā ar 1963. gada Vīnes konvenciju par konsulārajiem sakariem, starptautiskajām paražām, Latvijas Republikas noslēgtām konsulārajiem konvencijām un citiem Latvijas Republikas spēkā esošajiem starptautiskajiem līgumiem, Diplomātiskā un konsulārā dienesta likumu un citiem

normatīvajiem aktiem. Par goda konsulu var būt gan Latvijas Republikas, gan ārvalsts pilsonis, goda konsulam jābūt teicamai reputācijai.

Vienots tēls ir būtisks instruments arī Latvijas pārstāvjiem vēstniecībās un pārstāvniecībās, kā arī katram, kurš pārstāv Latviju ārvalstīs. Tā ir nepieciešamība, lai nodotu vienotu ziņu par valsts stiprajām pusēm un attīstības virzienu. Lai gan vienmēr būs kāds, kurš galvos, ka vienota valsts tēla izveide ir liela naudas šķērdēšana, ir jāatceras, ka vienots valsts tēls stiprina arī ekonomiku.

3. Pētījuma metodoloģija un galvenie rezultāti par diplomātiskā protokola nozīmi Latvijas valsts tēla veidošanā

Lai sekmīgi izstrādātu darba empīrisko pētījumu, darba autore izmantoja kvantitatīvo pētniecības metodes – aptauju. Tika izmantota arī kvalitatīvā pētniecības metode – intervija, kas tika veikta ar pārstāvi no Ārlietu ministrijas, Valsts protokola un etiķetes eksperti - Janu Trahimoviču. Ar anketēšanas palīdzību, darba autore uzzināja Latvijas iedzīvotāju viedokli par Latvijas valsts tēla nozīmīgumu un valsts atpazīstamību, par valsts tēla izveidi, nepieciešamību, Ārlietu dienesta darbu valsts iedzīvotāju acīm, kā arī nepieciešamajām papildus zināšanām, kādas ir jāapgūst Ārlietu dienestā strādājošam diplomātam. Lai iegūtu aptaujas datus, darba autores mērķauditorija tika atlasīta gan privāti – sūtot ziņas privātos kontaktos cilvēkiem, gan arī publiski, aicinot iedzīvotājus izteikt savu viedokli aizpildot aptauju. Anketa sniedz iespēju autorei salīdzināt Latvijas iedzīvotāju viedokļus, lai izvērtētu Ārlietu dienesta un diplomātu darbu, kā arī, lai izvērtētu, kā pēc iedzīvotāju domām valsts tēls ietekmē Latviju un cik nozīmīgs tas ir. Anketa sastāvēja no 9 jautājumiem, kas ļauj iegūt nepieciešamāko informāciju. Kopā anketu aizpildīja 102 respondenti un, pēc datu ievākšanas un apkopošanas, tika veikta datu statistiskā analīze.

Pētījuma izstrādē tika izmantota arī otra pētījuma metode – intervija. Tā tika veikta ar protokola un etiķetes ekspertu, kas savu profesionālo karjeru veido Ārlietu ministrijas Valsts protokolā – Janu Trahimoviču. Intervijas mērķis bija noskaidrot diplomātiskā protokola nozīmīgumu valsts tēla veidošanā. Ņemot vērā J. Trahimovičas šī brīža noslogoto darba laiku, 5 intervijas jautājumi tika izsūtīti Microsoft Word failā, lai atbildes uz jautājumiem J. Trahimoviča varētu sniegt sev ērtā laikā un vietā. Intervijas jautājumi tika izanalizēti, lai varētu veikt tālākus secinājumus.

3.1. Latvijas sabiedrības viedokļa analīze

Viena no pētījumā izmantotajām metodēm bija kvantitatīvā pētījuma metode – aptauja, kas darba autorei deva iespēju uzzināt Latvijas iedzīvotāju viedokli par Ārlietu dienesta darbu.

Aptauja sastāvēja no 9 jautājumiem, kuros respondenti varēja paust savu viedokli saistībā ar Ārlietu dienesta un diplomātu darbu. Aptauja tika izvietota darba autores privātajos sociālajos tīklos – *instagram* un *facebook*, kā arī izsūtīta privāti. Kopumā aptauju aizpildīja 102 respondenti. Dati tika apkopotu grafiski, garantējot respondentu anonimitāti.

Vienā no jautājumiem, tika uzzināts respondentu viedoklis par to, vai Ārlietu dienesta un Latvijas diplomātu darbība būtiski ietekmē Latvijas valsts tēlu. Pēc aptaujas rezultātiem tika noskaidrots, ka krietni vairāk kā puse, kas ir 63,6% no visiem respondentiem, uzskata, ka Ārlietu dienests un Latvijas diplomāti var būtiski ietekmēt Latvijas valsts tēlu, bet pārējā daļa no kopējā skaita, uzskata, ka ietekmē to tikai daļēji. Savukārt, neviens no respondentiem neuzskata, ka Ārlietu dienests un Latvijas diplomāti nevar ietekmēt valsts tēlu, kas ir pozitīvi vērtēta atbilde, jo Latvijas diplomāti un Ārlietu dienests ir Latviju pārstāvošās personas jeb vēstneši.

Otrs jautājums anketā tika iekļauts lai noskaidrotu, kāpēc respondenti uzskata, ka ir jāveicina pozitīvi vērsta valsts atpazīstamība. Jautājums tika uzdots ar mērķi, lai saprastu, kādās jomās valsts darbiniekiem būtu jāfokusējas vairāk. Respondenti varēja izvēlēties vairākus, darba autores sagatavotus, atbilžu variantus. No kopēja respondentu skaita 77,3% uzskata, ka pozitīvi vērsts valsts tēls veicina sadarbības ar citām valstīm. Otra populārākā

atbilde bija par tūrisma veicināšanu – 59,1%, aiz kā seko iespaids atstāšana valsts vēsturē, kalpošana iedzīvotāju interesēm un ekonomikas stiprināšana.

Jautājumā, kas tika uzdots respondentiem, par to, vai uzskata, ka valsts vārda izskanēšana ir būtiska citviet pasaulē, lielākā daļa, kas ir 68,2% respondentu uzskata, ka tas ir ļoti svarīgi. Savukārt, 27,3% no kopējā respondentu skaita uzskata, ka valsts vārda izskanēšana citviet pasaulē neko daudz neietekmē, bet 4,5% atzīst, ka tas nešķiet svarīgi.

Respondentiem bija iespēja atbildēt arī uz jautājumu par to, vai seko līdzīdi Ārlietu dienesta un Latvijas diplomātu diplomātiskajām vizītēm. Respondentu viedokļi ļoti dalījās, jo tikai 9,1% atzina, ka seko līdzīdi diplomātiskajām vizītēm, 18,2% seko līdzīdi tikai lielākajiem un svarīgākajiem notikumiem, savukārt, 36,4% nesejo līdzīdi notiekošajām diplomātiskajām vizītēm valstī.

Tika noskaidrots arī respondentu viedoklis par Latvijas amatpersonu vizuālā tēla iespaids atstāšanu uz Latvijas valsti. Jautājums lika saprast, vai respondenti uzskata, ka reprezentatīvais tēls atstāj tik pat lietu iespaidu kā, piemēram, runasprasmē un vispārējās zināšanas. Vairāk kā puse no respondentiem uzskata, ka reprezentatīvais tēls ir svarīgs un nozīmīgs, kā arī, ka tas atstāj iespaidu par Latvijas valsti. Savukārt, 36,4% atzīst, ka tas vairāk atstāj iespaidu nekā neatstāj, bet pavisam neliels skaits respondentu uzskata, ka tas neatstāj nekādu iespaidu un nav svarīgs.

Tika uzzināts arī respondentu viedoklis par to, kādas papildus zināšanas diplomātam būtu jāapgūst, kurās jās specializējas. Jautājums ļauj noskaidrot, kādām jomām, iedzīvotājiem šķiet, ka diplomātiem būtu jāpievērš lielāka uzmanība. Respondenti varēja izvēlēties vairākus atbilžu variantus. Pēc iegūtajiem rezultātiem, var secināt, ka aptaujātā auditorija uzskata, ka vislielākā uzmanība jāpievērš tieši vadības zinībām, valodu apguvei, starptautisko tiesību jautājumiem, Eiropas Savienības aktualitātēm, kā arī personāla vadībai. Mazāk populāras atbildes, kas sastādīja 31,8% bija, ka uzmanība būtu jāpievērš stratēģiskajai plānošanai un psiholoģijai.

Jautājumā par to, vai diplomātam nepārzinot oficiālās valodas, tas var ietekmēt valsts tēlu, viedoklis bija gandrīz vienprātīgs. No kopējā respondentu skaita 95,5% atzīst, ka diplomātam nepārzinot oficiālās valodas, tas var ietekmēt valsts tēlu. Tomēr, neskatoties uz gandrīz vienbalsīgo viedokli, pārējie respondenti uzskata, ka valodu nezināšana neietekmē valsts tēlu.

Noslēdzotajā jautājumā tika uzzināts viedoklis par to, vai respondenti uzskata, ka sabiedrība pietiekami tiek informēta par diplomātiskajiem procesiem un darbībām. 68,2% uzskata, ka vairāk nē, nekā jā. 27,3% atzīst, ka sabiedrība tiek pietiekami informēta par diplomātiskajiem procesiem un darbībām. Tikai 4,5% uzskata, ka sabiedrība ļoti labi tiek informēta, savukārt, neviens respondents neuzskata, ka sabiedrība nemaz netiek informēta par valstī un ārvalstīs notiekošajiem diplomātiskajiem procesiem.

3.2. Valsts protokola ekspertes viedokļa analīze

Darba ietvaros tika veikta intervija ar Valsts protokola ekspertu Janu Trahimoviču. Ar tās palīdzību, tika iegūts subjektīvs viedoklis no eksperta puses. Vairāk kā desmit gadu pieredze Valsts protokola jomā bija viens no noteicošajiem faktoriem, kāpēc intervijai tika izvēlēta Trahimoviča. Laika trūkuma dēļ tika uzdoti 5 jautājumi, kas darba autoriem šķita svarīgi un nozīmīgi, lai izstrādātu empīrisko pētījumu.

Jautājumā par ekspertes vērtējumu, kā tik mazai valstij kā Latvija, izcelties uz citu valstu fona, valsts tēla veidošanas un diplomātiskā protokola jomā, J. Trahimoviča atbildēja, ka, lai gan Latvija ir maza, tai ir iespējas izcelties valsts tēla un diplomātiskā protokola veidošanā. J. Trahimoviča uzsver, ka valstij ir jābūt skaidrai stratēģijai, kurā skaidrots, kas Latvija kā valsts ir un, ko šī valsts vēlas panākt. Taču, ir arī otrs arguments, ka ir jābūt izpratnei par valsts tēla veidošanas iespējām un diplomātiskā protokola lomu un nozīmi, kā arī, kā izmantot diplomātisko protokolu valsts tēla veicināšanā. Eksperte atzīst, ka noteikti ne mazāk svarīga ir arī efektīva resursu pielietošana. J. Trahimoviča arī uzsver, ka

diplomātiskais protokols ir viens no svarīgākajiem praktiskajiem instrumentiem valsts tēla veidošanas un attīstības procesos.

Eksperte izteica arī savu viedokli par to, kādas ir tās lietas, ar kurām Latvija varētu izcelties, un ko mācīties no citiem. J. Trahimoviča uzsver, ka Latvija no citiem var mācīties lielāku uzdrīkstēšanos realizēt idejas, ņemt piemērus no citām valstīm, kā arī drosmīgāk pieņemt dažādus lēmumus un vienlaikus uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem. Eksperte arī uzskata, ka no praktiskās puses Latvijai būtu jāmacās stratēģiskāk domāt un komunicēt, izmantot diplomātisko protokolu kā stratēģisku komunikācijas instrumentu. Trahimoviča uzskata, ka viens no nozīmīgākajiem punktiem, ar ko Latvija var izcelties, ir ar spēju paveikt daudzas lietas ierobežotu resursu apstākļos. Latvija ir maza valsts, tās ierobežotie resursi valstij liek izvērtēt katru ideju, kā arī tie ļauj pieņemt stratēģiskākus un taktiskākus lēmumus valsts labā.

Tika noskaidrots arī ekspertes viedoklis par to, vai Latvijas valsts vārda izskanēšana šķiet svarīga dažādos ārzemju masu medijos. J. Trahimoviča atbild, ka tas noteikti ir svarīgi, jo tas veicina valsts atpazīstamību starptautiski, kā arī veicina uzticamību pašai sabiedrībai, Latvijas iedzīvotājiem, par savu valsti. Eksperte arī stāsta, ka ārzemju mediju interesi var veicināt gan ar labi organizētiem augsta līmeņa pasākumiem, kā arī aktīvu valsts augstāko amatpersonu dalību pasākumos, raidījumos un intervijās.

Viedoklī par to, vai Latvija pietiekami ir pierādījusi savas kultūras bagātības, potenciālu un vērtības, J. Trahimoviča izsakās īsi, minot, ka Latvija tās nav izmantojusi pietiekami, jo vienlaikus bieži vien tas tiek izmantots labi, bet tomēr bez stratēģiskās pieejas, biežāk tā tiek izmantota tikai īstermiņā.

Noslēdzošajā jautājumā ekspertei tika jautāts, vai, viņasprāt, Latvijai jau ir spēcīgi izveidots vienots valsts tēls. Eksperte uzskata, ka to Latvija vēl nav panākusi, jo tā veicināšanai un veidošanai nav stratēģijas. Tēls šķiet sadrumstalots, trūkstot vienas institūcijas, kas to koordinētu un virzītu. J. Trahimoviča savā viedoklī uzsver, ka reizēm uzsvars tiek likts un biznesu, reizēm dabu, reizēm kultūru. Trūkstot arī kvalitatīvu pētījumu šajā jomā, kas tiktu ņemti vērā.

Secinājumi

1. Valstij nepieciešams veicināt pozitīvu tēlu un atpazīstamību, lai varētu notikt sekmīgas ārvalstu sadarbības, veiksmīga vēstures veidošana un tūrisma piesaiste, jo tas veicina ekonomikas attīstību un kalpo iedzīvotāju labklājībai.

2. Diplomātiem svarīgi ir nostiprināt jau esošās zināšanas, kā arī iegūt jaunas papildus zināšanas, kas palīdz pilnveidoties, attīstīt un veidot valsts tēlu, lai nerastos problēmas, piemēram, nepārzinot kādu no oficiālajām pasaules valodām.

3. Lai diplomāts varētu pārstāvēt valsti un veidot tai tēlu, ir jāprot vadīt komanda, kas līdzdarbojas ar diplomātu vai Ārlietu dienestu, tāpēc svarīgi ir apgūt personāla vadības, psiholoģijas un stratēģiskās plānošanas iemaņas.

4. Neizstrādāts valsts tēls var būtiski ietekmēt Latvijas spējas darboties starptautiskā vidē, veidojas neviennozīmīgs priekšstats par valsti, jo tāpat kā konkurē zīmoli un uzņēmumi, konkurē arī valstis. Un diplomātiskais protokols ir viens no svarīgākajiem praktiskajiem instrumentiem, valsts tēla veidošanās un attīstības procesos.

5. Ir svarīgi panākt to, lai Latviju visas pasaules valstis var atpazīt pēc dažādām izteiksmīgām pazīmēm, zīmoliem un kampaņām. Atpazīstamība jāveido gan digitālajā vidē, gan arī reālajā pilsētvidē.

6. Lai gan Latvija ir maza valsts, tai ir iespējas izcelties valsts un diplomātiskā tēla veidošanā, izveidojot skaidru stratēģiju par to, kas ir Latvija un kādi ir tie mērķi, kurus valsts vēlas sasniegt. Šobrīd Latvijai nav izveidota spēcīga un vienota valsts tēla, jo tā veidošanai un veicināšanai nav izstrādāta stratēģija, tēlam trūkst vienotas koncepcijas un mērķa.

7. Latvijas valsts vārda izskanēšana dažādos nozīmīgos ārzemju masu medijos ir svarīga Latvijas valsts tēlam, jo tas veicina valsts atpazīstamību pasaules mērogā, kā arī veicina uzticamību sabiedrībai par savu valsti.

Priekšlikumi

1. Veiksmīgu valstu sadarbību ietvaros, esot ārvalstu vizītēs, diplomātam jāievēro tolerances princips, kas sevī ietver atvērtību, cieņu pret kultūru, lai mazinātu globalizācijas iespaidā radīto diskrimināciju, piemēram, pret mazākumtautībām. Kamēr valstu attiecības būs sekmīgas un pozitīvas, tik ilgi arī vēstures nospiedums būs veiksmīgs un tūrisms attīstīsies.

2. Diplomātiem, kuri sazinās ar citām ārvalstu personām un sniedz tām intervijas, ir jāpilnveido valodas zināšanas kursus, kā arī tās jāpilnveido ne tikai vispārīgi, bet arī attiecīgi konkrētajai sfērai, lai varētu pārzināt specifiskus terminus.

3. Komandas vadīšanas spējas ir jāspecializē gan laika gaitā, gūstot pieredzi darbā, piemēram, pirms Ārlietu dienesta, gan arī gūstot iemaņas komandas vadībāursos, lekcijās, nodarbībās. Šādi kursi vai nodarbības ir jāorganizē attiecīgajām iestādēm, savu darbinieku pilnveidošanai

4. Valsts tēls ilgtermiņā ir mērķtiecīgi jāuztur un jāattīsta, lai tas iegūtu vērtību, kas laika gaitā ļaus vienkāršāk nokļūt starptautiskajā tirgū un piesaistīt investīcijas, kā arī cilvēkus, kam ir ietekme citās valstīs.

5. Jāizstrādā vienotas izteiksmības pazīmes, piemēram, izstrādājot spēcīgas kampaņas, kas būtu aktuālas visai pasaulei, lielajiem uzņēmējiem jāizveido spēcīgs zīmols, kas ārvalstu iedzīvotājiem asociētos ar Latviju. Kā piemērus var minēt Igauniju, kas izveidojot Skype platformu pozicionēja sevi kā digitalizētu valsti, kā arī, piemēram, Somija, kas uz citu valstu fona izceļas ar izglītības kvalitāti.

6. Latvijas valstij ir nepieciešama konkrēta, skaidra stratēģijas izveide, kas sevī iekļauj stāstu par to, kas ir Latvija un mērķus, kurus Latvija vēlas sasniegt valsts tēla izveidē. Latvijas valstij ir jāizveido viena konkrēta institūcija, kas koordinē un virza vienotu valsts tēlu.

7. Ārzemju mediju interesi par Latviju ir jāveicina ar labi organizētiem augsta līmeņa pasākumiem, kā arī aktīva dalība intervijās, ārvalstu pasākumos, diplomātiskajās vizītēs un ārvalstu viesu uzņemšanā jāņem Latvijas diplomātiem, izrādot intelegenci, toleranci un valodas prasmi.

Izmantotā literatūra un avoti

- Altman, T. Shore, C. (2019) Paradoxes of public diplomacy: ethnographic perspectives on the European Union delegations in the antipodes. Iegūts - 27.03.2021. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=42&sid=62c87295-a08a-4542-9680-3bea8cb38ee9%40pdc-v-sessmgr02>
- Gondim Mariutti, F. (2020) Country brand equity: the role of image and reputation. 25. Iegūts - 26.03.2021. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=39&sid=62c87295-a08a-4542-9680-3bea8cb38ee9%40pdc-v-sessmgr02>
- Ķencis, T. (2020) Cultural nationalism of the interwar Latvian visual art and folklore. Iegūts - 28.03.2021. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=a37004e0-4f91-496e-9950-6c10fdee4766%40sessionmgr101>
- Latvijas Institūta mājas lapa (b.g.), Izmantots - 27.03.2021. <https://www.li.lv/lv/latvijas-instituts/zimolvediba-456>
- Mircea, T. (2016) Diplomatic communication in the dynamics of the international relations. Iegūts - 29.03.2021. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=84&sid=62c87295-a08a-4542-9680-3bea8cb38ee9%40pdc-v-sessmgr02&bdata=JnNpdGU9ZWZhc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=asn&AN=98856350>
- Neumayer, E. (2018) Distance, power and ideology: diplomatic representations in a world of nation-states. Iegūts - 29.03.2021. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=78&sid=62c87295-a08a-4542-9680-3bea8cb38ee9%40pdc-v-sessmgr02&bdata=JnNpdGU9ZWZhc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=asn&AN=31961065>
- Oelfke C., Wagner N., Raasch H., Propstl T. Vienna convention on diplomatic relations. Iegūts - 28.03.2021. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=76&sid=62c87295-a08a-4542-9680-3bea8cb38ee9%40pdc-v-sessmgr02&bdata=JnNpdGU9ZWZhc3QtbGl2ZQ%3d%3d##AN=1986832&db=e000xww>
- Peternel, I. (2020) Economic diplomacy: concept for economic prosperity. Iegūts - 27.03.2021. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/detail/detail?vid=6&sid=62c87295-a08a-4542-9680-3bea8cb38ee9%40pdc-v-sessmgr02&bdata=JnNpdGU9ZWZhc3QtbGl2ZQ%3d%3d#AN=145767940&db=bsu>

9. Wong, S. (2020) Their communicative functions in face to face diplomacy. Iegūts - 29.03.2021. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=0&sid=00c449c6-ce9b-416d-bffd-838ea9dd6017%40pdc-v-sessmgr02>
10. Zitmane, M. (2019) Buying into green identity: representation of sustainable consumption in Latvian lifestyle magazines. Iegūts - 27.03.2021. <https://web.b.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=44&sid=62c87295-a08a-4542-9680-3bea8cb38ee9%40pdc-v-sessmgr02>
11. Cull, N. (2013) Foreword. In: European Public Diplomacy: Soft Power at work. Palgarve Macmillian, 233. lpp.
12. Kisindžers, H. (2011). Diplomātija. Jumava. 945. pp.
13. Kotler, P., Haider, Donald H. (2017) Marketing places: attracting investment, industry and tourism to countries. Irving, 149. lpp.
14. Kudors, A. (2014). Krievijas publiskā diplomātija Latvijā: mediji un nevalstiskais sektors. LU Akadēmiskais apgāds, 221. lpp.
15. Olinss, V. (2015) Par zīmolu. Neputns, 2005. 152.lpp.
16. Treijers, R. (2003). Latvijas diplomātija un diplomāti (1918-1940). Latvijas vēstnesis, 416 lpp.

Aptaujas anketa

Labdien! Esmu Biznesa augstskolas Turība starptautiskās komunikācijas vadības studente. Studiju darba ietvaros veicu pētījumu, lai noskaidrotu Latvijas valsts iedzīvotāju viedokli par Latvijas diplomātu un ārlietu dienesta darbu un tā ietekmi uz valsts tēlu. Jūsu atbildes tiks izmantotas apkopotā veidā, garantējot anonimitāti.

Paldies par veltīto laiku!

1. Jūsu vecums:

- līdz 18
- 19-26
- 27-40
- no 40

2. Cik, Jūsaprāt, būtiska ir valsts vārda izskanēšana citviet pasaulē?

- Uzskatu, ka tas ir ļoti svarīgi
- Uzskatu, ka tas neko daudz neietekmē
- Uzskatu, ka tas nav svarīgi
- Cits

3. Kāpēc, Jūsaprāt, valstij jāveicina pozitīva valsts atpazīstamība? (iespējami vairāki atbilžu varianti)

- Tas kalpo valsts un iedzīvotāju interesēm
- Stiprina ekonomiku
- Veicina tūrismu
- Veicina iedzīvotāju labklājību
- Veicina drošību
- Stiprina tradīcijas
- Atstāj iespaidu valsts vēsturē
- Cits

4. Vai sekojat līdzī Ārlietu dienesta un Latvijas diplomātu diplomātiskajām vizītēm?

- Jā
- Nē
- Ne vienmēr
- Tikai lielākajiem, svarīgākajiem notikumiem
- Cits

5. Vai uzskatāt, ka ārlietu dienests un Latvijas diplomāti, būtiski var ietekmēt valsts tēlu?

- Jā
- Nē
- Daļēji
- Cits

- 6. Kurās no zemāk atzīmētajām papildus zināšanām, Jūsaprāt, diplomātam būtu jāspecializējas? (iespējami vairāki atbilžu varianti)**
- Vadības zinības
 - Starptautisko tiesību jautājumi
 - Eiropas Savienības aktualitātes
 - Personāla vadība
 - Stratēģiskā plānošana
 - Psiholoģija
 - Valodu apguve (angļu, franču)
 - Cits
- 7. Vai, Jūsaprāt, diplomātam nepārzinot oficiālās valodas, tas var ietekmēt valsts tēlu?**
- Jā
 - Nē
 - Cits
- 8. Vai piekrītat, ka Latvijas amatpersonu vizuālais tēls atstāj iespaidu par Latviju?**
- Piekrītu
 - Vairāk jā, nekā nē
 - Nepiekrītu
 - Vairāk nē, nekā jā
- 9. Vai uzskatāt, ka sabiedrība pietiekami tiek informēta par diplomātiskajiem procesiem un darbībām?**
- Ļoti labi tiek informēta
 - Pietiekami
 - Vairāk nē, nekā jā
 - Nemaz nav informēti
 - Cits

Intervija ar valsts protokola ekspertu Janu Trahimoviču

2021. gada martā

1. Kā Jūs vērtējat tik mazas valsts kā Latvija, iespējas izcelties valsts tēla veidošanas un diplomātiskā protokola jomā?

Izredzes izcelties valsts tēla veidošanas un diplomātiskā tēla veidošanā Latvijai kā mazai valstij noteikti pastāv. Jautājums tikai, vai paši vēlamies tās spējas attīstīt un realizēt. No vienas puses, ir jābūt diezgan skaidrai stratēģijai, kas esam un ko vēlamies panākt; no otras puses – jābūt arī izpratnei par valsts tēla veidošanas iespējām un diplomātiskā protokola lomu/nozīmi, vienlaikus, kā izmantot diplomātisko protokolu valsts tēla veidošanā, veicināšanā. Tāpēc ne valsts lielumā vai mazumā ir iespēja, bet drīzāk stratēģijas un izpratnes esamībā. Tālāk tad jau svarīga efektīva resursu pielietošana savu mērķu sasniegšanā. Diplomātiskais protokols noteikti ir viens no svarīgiem praktiskiem instrumentiem valsts tēla veidošanas un attīstības procesos.

2. Kas ir tās lietas, ar kurām mēs varētu izcelties, ko macīties no citiem?

No citiem varam mācīties lielāku uzdrīkstēšanos realizēt savas idejas, drosmīgāk pieņemt lēmumus un vienlaikus uzņemties atbildību par pieņemtajiem lēmumiem. Savukārt praktiskā nozīmē būtu jābūt stratēģiskāk domāt un komunicēt, izmantot pieejamos resursus, mācīties no savām un citu kļūdām. Piemēram, izmantot diplomātisko protokolu kā praktisku, vienlaikus stratēģisku komunikācijas instrumentu; izstrādāt stratēģiju valsts tēla veidošanai un veicināšanai u.tml.

Izcelties varam ar savu neatlaidību, spēju paveikt daudzas lietas ierobežotu resursu apstākļos. Vienlaikus izmantot mums pieejamos resursus, īpaši cilvēkresursus.

3. Vai, Jūsaprāt, Latvijas valsts vārda izskanēšana dažādos nozīmīgos ārzemju masu medijos ir svarīga Latvijas valsts tēlam?

Protams, valsts tēlam ir svarīgi, lai tas izskan dažādos ārzemju medijos – tas veicina valsts atpazīstamību starptautiski, kā arī veicina uzticamību pašai sabiedrībai par savu valsti. Savukārt ārzemju mediju interesi var veicināt gan ar labi organizētiem augsta līmeņa pasākumiem, piesaistot mediju uzmanību, kā arī ar aktīvu valsts augstāko amatpersonu (valodas prasme un intelīģence) dalība (uzstāšanās ārvalstu pasākumos, dalība ārvalstu vizītēs, uzņemšana citu valstu amatpersonu uzņemšana Latvijā, interviju sniegšana nozīmīgiem ārvalstu medijiem, veicināt un atbalstīt dažādu starptautisku pasākumu organizēšanu Latvijā u.tml.).

4. Vai, Jūsaprāt, Latvija ir pietiekami parādījusi savas kultūras bagātības, potenciālu un vērtības?

Latvija nav izmantojusi savu potenciālu pietiekami. Vienlaikus bieži vien tiek izmantots, bet bez stratēģiskas pieejas, īstermiņā.

5. Vai, Jūsaprāt, Latvijai jau ir spēcīgi izveidots vienots valsts tēls?

Latvijai nav spēcīgi izveidots vienots valsts tēls. Tā veidošanai un veicināšanai nav stratēģijas. Tēls ir sadrumstalots, nav vienots. Trūkst vienas institūcijas, kas to koordinētu, virzītu. Labas stratēģijas piemēri valsts tēlam ir Somija, Igaunija.

Tēlam trūkst vienotas koncepcijas, tad dažreiz uzsvars uz biznesu, tad uz dabu, tad kultūru, vienlaikus aktualizējas, kas nokļūstam starptautiskā uzmanības lokā (Latvijas prezidentūra ES Padomē, Pasaules hokeja čempionāts, NATO samits Rīgā 2006.gadā) – taču paejot kādam laikam, atkal tas pats – trūkst tālākas virzības, trūkst ilgtermiņa pozīcijas, vienotas izpratnes. Netiek izmanoti mums jau pieejamie resursi. Trūkst kvalitatīvu pētījumu šajā jomā, savukārt tie pētījumi, kas pastāv – visbiežāk vispār priekšlikumu netiek ņemti vērā.

Jāmaina savi uzskati, jāizstrādā stratēģija un jāapzinās jau esošie resursi, ko varam izmantot.